

สรุปผลการสัมมนาประชาพิจารณ์ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-ฮ่องกง (AHKFTA)

และความตกลงด้านการลงทุนอาเซียน-ฮ่องกง (AHKIA)

วันพุธที่ 8 พฤศจิกายน 2560

ณ กระทรวงพาณิชย์

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศได้จัดการสัมมนาประชาพิจารณ์ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-ฮ่องกง (AHKFTA) และความตกลงด้านการลงทุนอาเซียน-ฮ่องกง (AHKIA) เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2560 ณ กระทรวงพาณิชย์ โดยมีรองอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (นายธรรรงค์ พูลพิพัฒน์) เป็นประธาน พร้อมด้วยผู้แทนจากสำนักเอเชีย แอฟริกา และยุโรปตะวันออก สำนักการค้าสินค้า และสำนักบริการและการลงทุน โดยกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศได้เชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากความตกลงดังกล่าวเข้าร่วมงานสัมมนาประชาพิจารณ์แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) ภาครัฐ (2) ภาคเอกชน และ (3) ภาคประชาชน โดยมีผู้เข้าร่วมงานทั้งสิ้น 93 คน

ทั้งนี้ การประชาพิจารณ์จะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ (1) จากผู้เข้าร่วมสัมมนา และ (2) จากช่องทางสื่อออนไลน์ เช่น facebook DTN และ แอปพลิเคชัน DTN Drive

(1) จากผู้เข้าร่วมสัมมนา

นายไพศาล ทุงมีผล ผู้แทนกลุ่มยานยนต์ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย แสดงความกังวลว่า ประเทศจีนมีเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ติดกับฮ่องกง เกรงว่า จะมีการนำชิ้นส่วนยานยนต์ที่ผลิตในเขตเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าว แล้วส่งมาไทย โดยใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีภายใต้ AHKFTA เนื่องจากในปัจจุบัน ชิ้นส่วนยานยนต์ พิกัด 8706 ยังไม่เคยเปิดให้กับ FTA ใดเลย ยกเว้นเปิดเสรีให้กับจีน อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติ จีนยังไม่สามารถใช้สิทธิประโยชน์ดังกล่าวได้ เพราะติดหลักการต่างตอบแทน ภายใต้ ACFTA ทั้งนี้ กลุ่มยานยนต์ได้ตรวจสอบแล้ว พบว่า ในตารางลดภาษีภายใต้ AHKFTA มีการลดภาษีสินค้าพิกัดดังกล่าวให้กับฮ่องกง ซึ่งภาคเอกชนยังไม่มีข้อมูล แต่คาดว่า ฮ่องกงไม่มีศักยภาพการผลิต แต่มีความกังวลว่า จะมีการส่งออกมาจากเขตเศรษฐกิจพิเศษเหล่านั้น โดยใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีภายใต้ AHKFTA

คำตอบ ความตกลง AHKFTA มีการกำหนดกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า ดังนั้น หากสินค้านั้นไม่ได้ผลิตในพื้นที่ฮ่องกง ตามที่กำหนดในความตกลงฯ (เกาะฮ่องกง เกาะลูน และ New Territory) ก็จะไม่เข้าข่ายได้ถิ่นกำเนิดสินค้า เพราะฉะนั้น การผลิตในเขตเศรษฐกิจพิเศษในแผ่นดินจีน ก็จะไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีภายใต้ AHKFTA เนื่องจากอยู่นอกฮ่องกง

นางสาวพิรญา คงคาอุยฉาย ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย แจ้งว่า สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยได้มีการประสานงานกับกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นระยะๆ และมีการให้ความเห็นต่อการเปิดเสรีสินค้าแต่ละกลุ่ม ทั้งนี้ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยขออย่าทำที่ที่เคยแจ้งสำนักงานเศรษฐกิจการคลังว่า สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เห็นว่า ในภาพรวม ภาคเอกชนได้ประโยชน์จากความตกลง AHKFTA ไม่มากนัก เมื่อพิจารณาจากการเปิดตลาดเนื่องจากสินค้าของฮ่องกงมีภาษีร้อยละ 0 แล้วทุกรายการ ดังนั้น จึงมีแต่ไทยเท่านั้นที่จะต้องพิจารณาเปิดตลาดตามที่ฮ่องกงเรียกร้อง ทั้งนี้ จึงควรเจรจาสิทธิประโยชน์ด้านอื่นๆ เพื่อให้เกิดความยุติธรรมกับทุกฝ่าย

คำตอบ

- กรมฯ รับทราบท่าทีของสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย อย่างไรก็ตาม ขอร้องว่า ยังมีผู้ประกอบการรายอื่นๆ ที่เห็นประโยชน์และสนับสนุนการทำ ความตกลงฯ นี้ จึงขอให้ทุกภาคส่วนคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศในภาพรวมด้วย และจากการศึกษาเบื้องต้น ยังไม่พบว่า ความตกลงฯ 2 ฉบับนี้จะส่งผลกระทบต่อไทย
- ปัจจุบัน ฮองกงไม่ได้ผูกพันการลดภาษีสินค้าอุตสาหกรรมทุกรายการภายใต้ข้อตกลงการค้าโลก ซึ่งอาเซียนและไทยจะได้รับประโยชน์จากฮองกงภายใต้ AHKFTA เนื่องจากฮองกงผูกพันภาษีร้อยละ 0 กับสินค้าทั้งหมด
- รัฐบาลมีหน้าที่ทำความตกลงเพื่อสร้างโอกาสทางการค้าและการลงทุน ตลอดจนสร้างความมั่นใจให้กับภาคเอกชน และการจัดทำความตกลงการค้าเสรีในอดีตจนถึงปัจจุบัน ผู้ประกอบการมีทางเลือกที่จะใช้สิทธิหรือไม่ใช้สิทธิก็ได้
- ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา คณะเจรจาได้ออกบรรยายและให้ข้อมูลกับภาคเอกชนมาโดยตลอด
- ขณะนี้ สถานการณ์ต่างๆ ได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว ในอนาคต ฮองกงอาจขอเข้าเป็นสมาชิกในความตกลงระดับภูมิภาค เช่น RCEP ดังนั้น ความตกลง AHKFTA จึงถือเป็นบททดสอบที่ดีภายใต้แนวความคิดการผูกพันการเปิดตลาดอย่างค่อยเป็นค่อยไป เนื่องจากระดับการเปิดตลาดสินค้าและบริการค่อนข้างต่ำ ซึ่งต่างจากระดับการเปิดตลาดสินค้าและบริการภายใต้ RCEP ที่สูง และมีความหมายในเชิงพาณิชย์ นอกจากนี้ RCEP ยังมีการหารือในประเด็นอื่นๆ เช่น ทรัพย์สินทางปัญญา นโยบายการแข่งขัน มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช และการจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ ซึ่งเป็นความตกลงขั้นสูง ดังนั้น การเจรจา AHKFTA จึงเป็นเพียงเวทีย่อยให้อาเซียนได้เตรียมตัว แต่หากฮองกงไม่เข้าเป็นสมาชิก RCEP ความตกลง ACFTA ก็อาจส่งผลกระทบต่อคู่ค้าของฮองกงในทางอ้อม แต่ไม่มีใครคาดเดาได้ว่า จีนกับฮองกงอาจยกระดับ CEPA ให้สูงขึ้น และอาจนำไปสู่การปรับแก้ไขพันธกรณีภายใต้ความตกลง ACFTA ดังนั้น อาเซียนอาจไม่ได้แข่งกับจีนเท่านั้น แต่ต้องแข่งกับฮองกงด้วย ภาคเอกชนจำเป็นต้องมองหลายๆ มุม ความตกลง FTA ฉบับนี้อาจไม่ได้ให้ประโยชน์ในทันที แต่ก็กล่าวได้ว่า ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อในทางลบ

นางวงศ์ทิพย์ ชุ่มภาณี ผู้แทนสภาธุรกิจไทย-ฮองกง สอบถามว่า เงินทุนที่ฮองกงให้ 25 ล้านเหรียญสหรัฐ ภายใน 5 ปี ให้ไทยหรือให้อาเซียนภาพรวม

คำตอบ เงินจำนวนดังกล่าวให้อาเซียน ทั้งนี้ อาเซียนต้องมีมติเห็นชอบในข้อเสนอโครงการร่วมกัน จำนวนเงินนี้ไม่สำคัญว่าน้อยหรือมาก แต่สำคัญที่จะสร้างประโยชน์ให้กับอาเซียนหรือไม่ อย่างไร เอกสารแนบท้ายเรื่องความร่วมมือทางเศรษฐกิจยังมีการเปิดช่องให้ปรับปรุงได้ตลอดเวลา

นายปรีชา วงศ์สกุลศิริ ผู้แทนสภาเกษตรกรแห่งชาติ แจ้งว่า ไม่ได้ติดตามประเด็นสำหรับ AHKFTA แต่มีประเด็นเกี่ยวกับภาคการเกษตร คือ ล้งจีนเข้ามาเป็นผู้ผูกขาดการขายสินค้าเกษตร ตัดตอนพ่อค้าคนไทย ซึ่งอาจเข้ามาร่วมทุนกับไทย ทำให้พ่อค้าไทยหายไปจากระบบ ซึ่งต่อมาผูกขาดจนเกษตรกรไทยไม่มีที่ขายสินค้า ขอสอบถามว่า ความตกลง FTA ฉบับนี้จะทำให้ประเด็นนี้มีปัญหามากขึ้นหรือไม่ และความตกลง FTA ฉบับนี้มีข้อบ่งชี้ให้ทบทวนหรือไม่ อย่างไร มีทางออกสำหรับการแก้ไขในอนาคตหรือไม่? เข้าใจว่า รัฐบาลเจตนาดี แต่ไม่เชื่อว่า FTA จะมีแต่ข้อดี และขอสอบถามเพิ่มเติมว่า ในการทบทวนนั้น แต่ละประเทศขอทบทวนได้ หรือทุกประเทศต้องมีมติให้ทบทวนความตกลงฯ

คำตอบ

- ความตกลง FTA ฉบับนี้ มีข้อกำหนดให้มีการทบทวนภายใน 3 ปี หลังความตกลงมีผลใช้บังคับ และทุกๆ 5 ปี สำหรับการเปิดตลาดสินค้า ต้องติดตามผลการดำเนินการพันธกรณีไป แต่หากมีเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดในอนาคต และหากจำเป็นต้องมีการแก้ไขความตกลงหรือพันธกรณี ต้องขอความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติอีกครั้ง ทั้งนี้ ทุกประเทศมีสิทธิขอทบทวนความตกลงฯ
- สำหรับปัญหาหลังจีน การมีหรือไม่มี FTA ปัญหานี้ก็เกิดขึ้นอยู่แล้ว ทั้งนี้ ความตกลงฉบับนี้ไม่ได้ทำให้ปัญหาหลังเกิดขึ้นมากกว่าเดิม เพราะผู้ประกอบการหลังจีนไม่สามารถใช้ประโยชน์จากความตกลงฉบับนี้ได้

(2) จากช่องทางสื่อออนไลน์ เช่น facebook DTN และ แอปพลิเคชัน DTN Drive

ฮ่องกงทำ FTA กับอาเซียนได้หรือไม่

คำตอบ ทำได้ เนื่องจากจีนได้ใช้นโยบาย 1 ประเทศ 2 ระบบ กับฮ่องกง ฮ่องกงจึงมีสิทธิในการจัดทำนโยบายเศรษฐกิจและความตกลงการค้าเสรีกับประเทศต่างๆ ปัจจุบัน ฮ่องกงมี FTA กับ EFTA (ประกอบด้วยนอร์เวย์ ไอซ์แลนด์ สวิตเซอร์แลนด์ และลิกเตนสไตน์) ซิลิ นิวซีแลนด์ และจีน ทั้งนี้ อาเซียนกับฮ่องกงตกลงให้แยกความตกลงเป็น 2 ฉบับ เนื่องจากสำหรับความตกลงด้านการลงทุน ฮ่องกงต้องขอความเห็นชอบจากรัฐบาลกลางของจีน เพราะมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเวนคืนที่ดิน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายของจีน

รองอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศสรุปดังนี้

- ความตกลง AHKFTA และ AHKIA ไม่ส่งผลให้ไทยต้องแก้กฎหมาย เนื่องจากข้อผูกพันที่ตกลงกัน ในความตกลงทั้ง 2 ฉบับไม่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด
- ประเด็นที่จะต้องเจรจากันต่อไป อาทิ (1) การระงับข้อพิพาทระหว่างเอกชนกับรัฐ และ (2) กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า
 - สำหรับการดำเนินการต่อไป อาเซียนและฮ่องกงจะลงนามความตกลงทั้ง 2 ฉบับ ในวันที่ 12 พฤศจิกายน 2560 ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ โดยทุกประเทศจะต้องดำเนินการภายในให้แล้วเสร็จ เพื่อให้มีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 มกราคม 2562 หรือเมื่อมีการนำฝากสัตยาบรรณสารที่เลขาธิการอาเซียนของ ฮ่องกงและอาเซียน 4 ประเทศ
 - ฮ่องกงชื่นชมไทยอย่างมากที่เป็นประเทศผู้ประสานงานและเป็นประธานร่วมในการเจรจากับฝ่ายฮ่องกง โดยฮ่องกงต้องการขยายการค้าและการลงทุนกับอาเซียนต่อไป ทั้งนี้ ฮ่องกงพยายามประนีประนอมและยืดหยุ่น ทำให้ให้อาเซียนมาโดยตลอด ทำให้ทั้งสองฝ่ายสามารถมีข้อตกลงร่วมกันได้ อย่างไรก็ตาม ความตกลงทั้ง 2 ฉบับยังคงมีการเจรจาอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพของความตกลง
 - ผู้มีส่วนได้เสียยังคงสามารถแสดงความคิดเห็นได้ผ่านทางช่องทางการสื่อสารต่างๆ เช่น ช่องทางสื่อออนไลน์ อาทิ facebook DTN และ แอปพลิเคชัน DTN Drive

ที่ประชุมรับทราบการลงนามและไม่มีผู้ใดขัดข้องการลงนามในครั้งนี้

ปิดประชุมเวลา 16.38 น.